

عوامل برون سازمانی مؤثر بر بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی و راهکارهای پیشگیری از آن

حسین غلامی* حسنعلی مؤذن‌زادگان** داوود دعاگویان*** داوود اسدی****
(تاریخ دریافت: ۹۵/۶/۴ تاریخ پذیرش: ۹۵/۱۰/۲۵)

چکیده؛

زمینه و هدف: امروزه پلیس بازوی اجرایی حکومت‌ها برای برقراری نظم در جامعه به حساب می‌آید. بنابراین رفتار خوب یا بد پلیس می‌تواند نماد خوبی و بدی حاکمیت در جامعه باشد. بر این اساس در سال‌های اخیر رویکرد پلیس در فرآیند دادرسی بر منع استفاده از خشونت و بهره‌مندی از روش‌های علمی قرار گرفته است. با وجود این برخی از مأموران در برخورد با متهمان مرتکب اعمال خشونت می‌شوند عواملی که در بروز این خشونت دخالت دارند به سه دسته: فردی، درون سازمانی و برون سازمانی تقسیم می‌شوند. هدف این مقاله احصای عوامل برون سازمانی مؤثر بر خشونت پلیس و راهکارهای پیشگیری از آن است. روش: این تحقیق از نظر نوع کاربردی و از نظر روش انجام توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری آن به تعداد ۱۰۰۰ نفر از دو گروه کارکنان و فرهیختگان انتخاب شدند. تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۲۷۷ نفر و با شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نظام‌مند از هر دو گروه انتخاب شدند. یافته: مهم‌ترین یافته‌های به دست آمده از تحلیل داده‌ها بیانگر آن است که تفاوت نظرات دو گروه کارکنان و فرهیختگان با اطمینان ۹۹٪ معنادار است و از بین عوامل برون سازمانی بروز خشونت، انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم در رتبه اول، بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی در رتبه دوم و انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم در رتبه سوم اهمیت قرار دارند. نتیجه‌گیری: نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که در مجموع هر دو گروه عوامل برون سازمانی را به میزان ۵۸٫۸٪ در احتمال بروز خشونت مؤثر می‌دانند.
واژگان کلیدی: جرایم زیست‌محیطی، جرم‌شناسی سبز، بزه‌دیدگان سبز، سیاست کیفری ایران.

* دانشیار حقوق و جزا و جرم‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران (نویسنده مسئول): gholami1970@yahoo.com

** دانشیار حقوق و جزا و جرم‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران

*** دانشیار دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران.

**** دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران.

مقدمه؛

بیش از یک قرن است که از تأسیس سازمان پلیس نوین در ایران می‌گذرد. در این مدت به موازات پیشرفت علم و فناوری، روزه‌روز به وسعت امکانات و تجهیزات و گسترش سازمان پلیس افزوده شده است. در سال‌های اخیر گرایش و توجه به اعمال روش‌های علمی در مقابله و پیشگیری از جرایم در حال پیگیری و اجرایی شدن است. رویکرد پلیس در فرآیند دادرسی و حل مسائل و ناهنجاری‌های اجتماعی، مبتنی بر منع استفاده از خشونت است. بعضی اوقات مشاهده می‌شود عده‌ای از مأموران ناجا در برخورد با متهمان مرتکب اعمال خشونت می‌شوند. خشونت به معنی تندی، شدت، سخت‌گیری و ضد نرمی و لطافت معنا شده است و در علوم اجتماعی به رفتاری اطلاق می‌شود که هدف آن صدمه زدن به خود و دیگران است. خشونت انواع مختلفی دارد که در این تحقیق به خشونت فیزیکی و کلامی پرداخته‌ایم. در قوانین موضوعه اعم از قانون اساسی و قانون مجازات اسلامی و اسناد بین‌المللی، خشونت امری مذموم، غیرقانونی و خلاف حقوق شهروندی تلقی می‌شود و مرتکبان طبق مقررات و قوانین مستحق تعقیب و مجازات هستند؛ بنابراین به همان اندازه که پلیس به لحاظ حفاظت از جان و مال و ناموس مردم و تلاش برای حفظ نظم و امنیت و آرامش نزد جامعه، افکار عمومی و حاکمیت قدر و منزلت دارد، در صورت اعمال خشونت قدر و منزلت خود را از دست می‌دهد و می‌تواند موجب احساس ناامنی و ایجاد ترس در جامعه شود. در واقع اعمال خشونت پلیس در بردارنده‌ی تبعات منفی برای مردم، جامعه، سازمان پلیس و کارکنان آن است؛ بنابراین شناسایی عوامل خشونت و راه‌های پیشگیری از آن مهم و از دغدغه‌های مسئولان نظام اسلامی است. عوامل خشونت در سازمان پلیس را می‌توان به سه دسته عوامل: فردی، درون‌سازمانی و برون‌سازمانی تقسیم‌بندی کرد که هدف این تحقیق احصای عوامل برون‌سازمانی مؤثر بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی و مشخص کردن میزان تأثیر هر یک و راهکارهای پیشگیری از آنها است تا ساحت کارکنان شریف و خدمتگزار ناجا از این رفتار غیرقانونی پاک و پیراسته شود؛ بنابراین مقاله حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال

است که «عوامل برون سازمانی مؤثر بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی کدم‌اند و راهکارهای پیشگیری از آن چیست؟»

مطهری زاده (۱۳۸۷) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان: «بررسی روش‌های پیشگیری از ضرب و شتم متهمان در آگاهی فاتب^۱» مهم‌ترین یافته‌ها برای پیشگیری از ضرب و جرح متهمان را: استفاده از کارکنان با تجربه و دارای ضرب هوشی بالا در امر بازجویی و تحقیق، متعادل نمودن انتظارات مراجع قضایی از مأموران پلیس آگاهی با برگزاری جلسات مشترک و نظارت بر عملکرد بازجویان توسط مدیران باتجربه، دانسته است.

فوکس و همکاران (۲۰۰۱) به بررسی بروز رفتارهای نامناسب کارکنان در محیط‌های کاری در اثر استرس‌های شغلی و بی‌عدالتی ساختاری پرداختند. این تحقیق بر روی طیف گسترده‌ای از افراد با مشاغل گوناگون انجام شد و نتایج آن با نظریه‌های چارچوب استرس در محیط کار مطابقت داشت که ریشه‌های اصلی رفتارهای نامناسب در محیط کار را در بی‌عدالتی در محیط کار، استرس، محدودیت‌های سازمانی و فشارهای شغلی جستجو می‌کند. نتایج تحقیق نشان داد استرس و بی‌عدالتی مهم‌ترین نقش را در ایجاد خشونت‌ها و شکست‌های شغلی ایفا می‌کنند.

آلی سون و الکس از دانشگاه کمبل در سال ۲۰۰۴ تحقیقی با عنوان: «سوء رفتارهای پلیس» انجام داده‌اند آن‌ها در این تحقیق رفتار سوء پلیس را متأثر از نظریات یادگیری اجتماعی می‌دانند. این دو پژوهشگر، خدمت پلیس در بین ناهنجاری‌های جامعه و برخورد مستمر با این ناهنجاری‌ها را، موجب رفتار سوء افراد پلیس برشمرده‌اند. به عبارتی از دید آن‌ها رفتار سوء افراد پلیس نتیجه‌ی تجربیات تلخ خدمتی آن‌ها است.

گرنندی و دیکتر (۲۰۰۴) به بررسی دیدگاه متفاوتی در پرخاشگری پرداختند و رفتارها و درخواست‌های غیرمعقول ارباب‌رجوع (در اثر زیاده‌خواهی یا عدم آگاهی از حقوق) در بروز

۱: منظور از فاتب: فرماندهی انتظامی تهران بزرگ است.

پرخاشگری مؤثر دانستند. در این تحقیق نمونه‌های متشکل از ۱۰۸ نفر از کارکنان مراکز پاسخگویی تلفن پلیس، بیمارستان و آتش‌نشانی مورد تحلیل قرار گرفت. به‌طور متوسط هر کارمند ۱۰ مرتبه در روز مورد پرخاشگری زبانی مراجعان قرار می‌گرفت. تحقیق نشان داد افزایش قرار گرفتن در معرض پرخاشگری ارباب‌رجوع سبب افزایش سرخوردگی شغلی و عاطفی کارکنان می‌شود و آنان را وادار می‌کند تا خواسته یا ناخواسته روش‌های خشن‌تر و بی‌ملاحظه‌تری در قبال مراجعان اتخاذ کند.

هوف و همکارانش (۲۰۰۵) به بررسی آثار روانی قرار گرفتن در معرض محیط‌های خشن کاری در درازمدت بر روی سلامت روان و میزان پرخاشگری کارکنان پرداختند. این تحقیق بین سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۰ بر روی ۴۶۴۷ نفر از کارمندان خدمات اجتماعی و پلیس دانمارک انجام شد. نتایج نشان داد با افزایش مدت‌زمان قرار گرفتن فرد در معرض محیط‌های نامطلوب کاری میزان افسردگی و میل به بروز رفتارهای بی‌ملاحظه و ستیزه‌جویانه در وی به‌صورت تصاعدی افزایش می‌یابد و در نتیجه بایست زمان و هزینه بیشتری صرف بهبود شرایط شود. اینک برای هم‌نظری و همراهی مخاطب با پژوهشگر به تشریح تعدادی از مفاهیم مورد استفاده در مقاله اشاره می‌شود:

ضرب: به هر صدمه‌ای که به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم به بدن انسان وارد شود، حتی اگر هیچ اثر زخم یا کوفتگی از خود باقی نگذارد. ضرب گفته می‌شود (پاد، ۱۳۸۱: ۹۲).

جرح: جرح به مواردی گفته می‌شود که بافت‌های بدن گسیخته می‌شود و اغلب با خونریزی همراه هستند، مانند خراشیدگی، بریدگی، شکستگی و ... (گودرزی، ۱۳۷۷: ۷۲۶).

متهم: کسی است که هنوز انتساب جرم به او محرز نشده است و در مقابل مجرم استعمال می‌شود (گل محمدخامنه، ۱۳۸۲).

عوامل برون‌سازمانی: عواملی هستند که از طریق سازمان‌ها و نهادهای بیرونی از قبیل قوه قضاییه، رسانه‌های جمعی و نهادهای فرهنگی و اجتماعی بر محیط داخلی نیروی انتظامی در

فرآیند دادرسی تأثیرگذار هستند.

در این تحقیق عوامل برون سازمانی که ۹ عامل هستند، با استفاده از مطالعه دیدگاه اندیشمندان حوزه مرتبط با پژوهش، مصاحبه کتبی با صاحب نظران سازمانی، استفاده از پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی و بررسی ۳۵ پرونده مستندسازی شده در بازرسی کل ناجا استخراج شده است. **نهادهای فرهنگی و اجتماعی:** نهادهایی هستند که عهده دار فعالیت های فرهنگی و اجتماعی در جامعه می باشند؛ مانند شهرداری ها، ستادهای اقامه نماز و امر به معروف و نهی از منکر. **پیشگیری:** در مفهوم متداول پیشگیری به معنی پیش دستی کردن، پیشی گرفتن و آگاه کردن و هشدار دادن است. در جرم شناسی کاربرد فنون مختلف به منظور جلوگیری از وقوع بزهکاری را **پیشگیری می گویند** (محمد نسل، ۱۳۹۳: ۲۰).

فرآیند دادرسی: منظور از فرآیند دادرسی هنگامی است که متهم به منظور انجام تحقیقات در اختیار پلیس است و شامل مراحل از قبیل دستگیری، بازجویی، نگهداری و بدرقه متهم می شود. **خشونت:** این واژه از چنان گستره معنایی برخوردار است که هنوز امکان ارائه ی تعریفی جامع و مانع از آن وجود ندارد. در فرهنگ های فارسی و عربی، «خشونت» از نظر لغوی، ادبی، اجتماعی و حقوقی کاربردهای گوناگونی دارد. در زبان فارسی خشونت مصدر است و معانی گوناگونی دارد، از جمله درشتی و زبری، ضد لینت و نرمی، خلاف نعومت، غلظت، سختی و تندى و تیزی، سخت رویی، خشم، غضب، خشکی، خشونت کردن، درشتی کردن و تندى کردن است. (دهخدا، ۱۳۳۷: ۵۹۳) این لغت در فرهنگ کامل فارسی با مفاهیمی همچون: درشتی، هنگامد، تندخویی و وحشیگری معنی شده است (انصاف پور، ۱۳۷۴: ۳۷۹). در فرهنگ فارسی امروز نیز این واژه به معنای: زبری، زمختی، تندى، پرخاش و سختگیری که از خفیف ترین مصادیق خشونت به معنای رایج امروزی است، به کار رفته است (صدری افشار و همکاران، ۱۳۷۳: ۴۸۸). خشونت^۱ که گاهی اوقات "Vil" هم تلفظ می شود یک واژه اسمی مفرد است که در انگلیسی

وسطی و فرانسه باستان و لاتین "Violentia" بوده است. واژه مزبور در فرانسه "Violentus" خوانده می‌شد (کاتبی، ۱۳۶۳: ۳۵۱). ابن منظور در لسان العرب خشونت را به معنی شدت، تندی، سخت‌گیری، ضدنرمی، لطافت آورده است (ابن منظور، بی تا: ۱۴۰). از نظر اصطلاحی خشونت عبارت است از به کار بردن زور یا قدرت بر دیگری به نحوی که بر اراده او در انجام عمل اثر بگذارد (کرم، ۱۹۸۷: ۳۵۵-۳۵۴) و شامل خشونت‌های فیزیکی و کلامی می‌شود. منظور از خشونت فیزیکی، هرگونه زدن و ایراد ضرب و جرح و منظور از خشونت کلامی هرگونه تحقیر، توهین، فحاشی و ناسزاگویی است. از سویی باید توجه داشت که اصول ۲۲، ۳۸ و ۳۹ قانون اساسی و مواد ۵۷۸ و ۶۰۸ قانون مجازات اسلامی هرگونه اهانت، آزار و اذیت بدنی، شکنجه برای گرفتن اقرار را ممنوع می‌داند و مرتکبان چنین اعمالی را مجرم و مستحق مجازات به حساب می‌آورد. ضمناً از منظر اسناد بین‌المللی مانند اعلامیه رفع خشونت علیه زنان مصوب ۱۵ دسامبر ۱۹۵۵، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مصوب ۱۰ دسامبر ۱۹۸۴، ماده ۱۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر و ماده ۲۰ اعلامیه اسلامی حقوق بشر (سند قاهره) هرگونه رفتار خشونت‌آمیز، اهانت، شکنجه، آزار و اذیت و تحقیر را ممنوع است و مرتکبان آن مستحق مجازات هستند.

روش

این تحقیق از نظر نوع کاربردی و از نظر روش انجام توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری آن به تعداد هزار نفر از دو گروه کارکنان (شامل: کارکنان آگاهی، مواد مخدر و پلیس پیشگیری فاتب) و فرهیختگان (شامل: مسئولان رده‌های ستادی سازمان نیروی انتظامی، مسئولان سازمان قضایی نیروهای مسلح و اساتید دانشگاه) انتخاب شدند. تعداد نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۲۷۷ نفر و انتخاب نمونه با شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب از هر دو گروه انتخاب شدند. گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته صورت گرفت. قبل از توزیع پرسشنامه، اعتبار آن با استفاده از دیدگاه کارشناسان حوزه تحقیق از طریق اعتبار محتوی و پایایی آن در پایان تحقیق از طریق محاسبه آلفای کرونباخ در سطح ۰/۹۴ مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفت.

این نتیجه مشخص می‌کند که تحقیق حاضر از اعتبار بالایی برخوردار است. بنا به تجزیه تحلیل داده‌ها از شیوه‌های آمار توصیفی مانند فراوانی و درصد فراوانی و آمار استنباطی مانند آزمون تحلیل واریانس و آزمون فریدمن استفاده شده است. متغیر مستقل یا تأثیرگذار تحقیق عوامل برون سازمانی و متغیر وابسته یا تأثیرپذیر تحقیق بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی است. نکته قابل توجه در مورد آمارهای جداول پیش رو که گاه کمتر از ۲۷۷ نفر اعلام شده به خاطر آن است که تعدادی از پاسخگویان به سؤال مورد نظر پاسخ نداده‌اند.

یافته‌ها

هدف این مقاله احصای عوامل برون سازمانی مؤثر بر بروز خشونت پلیس و راهکارهای پیشگیری از آن است و سؤال اصلی در این تحقیق «عوامل برون سازمانی مؤثر بر خشونت پلیس و راهکارهای پیشگیری از آن چیست؟» می‌باشد که در این راستا با مراجعه به منابع گوناگون مطالبی به شرح ذیل برای پاسخگویی به این سؤال در قالب یافته‌های تحقیق گردآوری شده است. بدین منظور در این بخش، داده‌های به دست آمده از گویه‌های مورد پرسش از دو گروه کارکنان و فرهیختگان درباره عوامل برون سازمانی مؤثر بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی به صورت جداول جداگانه مورد تحلیل توصیفی و استنباطی قرار گرفته‌اند. در قسمت تحلیل توصیفی تحقیق، تلاش شد تا با استفاده از جداول توصیفی - مقایسه‌ای دیدگاه‌های دو گروه کارکنان و فرهیختگان مورد بررسی تطبیقی قرار گیرد و توزیع درصدی آن ارائه گردد. سپس این دیدگاه‌ها پس از جمع‌بندی در قالب یک جدول ترکیبی نهایی شده‌اند. در قسمت تحلیل استنباطی ابتدا با استفاده از آزمون تحلیل واریانس تفاوت دیدگاه‌های دو گروه کارکنان و فرهیختگان و معنادار بودن آن از طریق آزمون F^۲ با بیش از ۹۹ درصد به دست آمد، سپس با استفاده از آزمون فریدمن رتبه‌بندی و تعیین اولویت اول تا سوم عوامل مؤثر بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی مشخص گردید که در ادامه مقاله جداول پیش گفته آمده است.

۱. تحلیل توصیفی عوامل برون‌سازمانی خشونت پلیس؛

۱-۱. انتظار بزه‌دیدگان از پلیس برای کشف سریع جرم؛

مردم و به‌ویژه بزه‌دیدگان از جرایم، انتظارشان از پلیس این است که به‌محض وقوع جرم، در خصوص شناسایی و کشف آن اقدام شود و در اسرع وقت مجرمان دستگیر و به دستگاه قضایی تحویل شوند. گرچه این خواسته حق مردم است اما در برخی موارد به دلایل مختلف از جمله پیچیدگی بعضی جرایم، کشف و شناسایی و دستگیری سریع مجرمان امکان‌پذیر نیست و همین انتظارات خصوصاً اگر با فشار از سوی مقامات قضایی و نهادهای اجتماعی و فرهنگی نیز همراه باشد پلیس را به سمت استفاده از خشونت برای کشف سریع جرایم سوق می‌دهد. در ۶ پرونده واکاوی شده این عوامل کاملاً مشهود بود. تحقیقات انجام‌شده توسط فوکس و همکاران (۲۰۰۱) نیز نشان می‌دهند که فشارهای شغلی در ایجاد خشونت مؤثر هستند. نتیجه تحقیق میدانی به‌عمل‌آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۱ نشان داده می‌شود:

جدول شماره ۱- تأثیر انتظار بزه‌دیدگان از پلیس برای کشف سریع جرم بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	4	9	35	68	68	184
	درصد	%2.2	%4.9	%19.0	%37.0	%37.0	%100.0
فرهیختگان	فراوانی	1	1	31	30	22	85
	درصد	%1.2	1.2%	%36.5	%35.3	%25.9	%100.0
جمع	فراوانی	5	10	66	98	90	269
	درصد	%1.9	%3.7	%24.5	%36.4	%33.5	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۱ می‌توان گفت:

بیش از ۷۴ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۶۰ درصد از گروه فرهیختگان انتظار بزه دیدگان از پلیس برای کشف سریع جرم را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می‌دانند.

در مجموع هر دو گروه بیش از ۶۹ درصد انتظار بزه دیدگان از پلیس برای کشف سریع جرم را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می‌دانند.

۲-۱. انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم؛

مقامات قضایی انتظارشان از پلیس این است که به محض وقوع جرم، مجرمان شناسایی، دستگیر و به دستگاه قضایی معرفی شوند. گرچه این خواسته حق مقامات قضایی است اما در برخی موارد به دلایل مختلف از جمله پیچیدگی بعضی جرایم، کشف و شناسایی و دستگیری سریع مجرمان امکان‌پذیر نیست و همین انتظارات خصوصاً اگر با فشار از سوی مقامات قضایی نیز همراه باشد پلیس را به سمت استفاده از خشونت برای کشف سریع جرایم سوق می‌دهد. در ۶ پرونده واکاوی شده این عوامل کاملاً مشهود بود. تحقیقات انجام شده توسط فوکس و همکاران (۲۰۰۱) نشان می‌دهند که نیز فشارهای شغلی در ایجاد خشونت مؤثر هستند. نتیجه تحقیق میدانی به عمل آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۲ نشان داده می‌شود:

جدول شماره ۲- تأثیر انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم بر احتمال بروز

خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	1	9	33	64	76	183
	درصد	0.5%	4.9%	18.0%	35.0%	41.5%	100.0%
فرهیختگان	فراوانی	0	3	19	43	21	86
	درصد	0.0%	3.5%	22.1%	50.0%	24.4%	100.0%

جمع	فراوانی	1	12	52	107	97	269
	درصد	%0.4	%4.5	%19.3	%39.8	%36.1	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۲ می‌توان گفت:

بیش از ۷۶ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۷۴ درصد از گروه فرهیختگان انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می‌دانند.

در مجموع هر دو گروه بیش از ۷۵ درصد انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می‌دانند.

۳-۱. انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سریع جرم؛

نهادهای اجتماعی و فرهنگی انتظارشان از پلیس این است که به محض وقوع جرم، در خصوص شناسایی و کشف آن اقدام شود و در اسرع وقت مجرمان دستگیر و به دستگاه قضایی تحویل شوند. گرچه این خواسته حق نهادهای مذکور است اما در برخی موارد به دلایل مختلف از جمله پیچیدگی بعضی جرایم، کشف و شناسایی و دستگیری سریع مجرمان امکان‌پذیر نیست و همین انتظارات خصوصاً اگر با فشار از سوی نهادهای اجتماعی و فرهنگی نیز همراه باشد پلیس را به سمت استفاده از خشونت برای کشف سریع جرایم سوق می‌دهد. در ۶ پرونده واکاوی شده این عوامل کاملاً مشهود بود. تحقیقات انجام شده توسط فوکس و همکاران (۲۰۰۱) نشان می‌دهند که نیز فشارهای شغلی در ایجاد خشونت مؤثر هستند. نتیجه تحقیق میدانی به عمل آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۳ نشان داده می‌شود:

جدول شماره ۳- تأثیر انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سریع جرم بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	2	10	37	66	69	184
	درصد	%1.1	%5.4	%20.1	%35.9	%37.5	%100.0
فرهیختگان	فراوانی	1	4	26	31	23	85
	درصد	%1.2	%4.7	%30.6	%36.5	%27.1	%100.0
جمع	فراوانی	3	14	63	97	92	269
	درصد	%1.1	%5.2	%23.4	%36.1	%34.2	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۳ می‌توان گفت:

بیش از ۷۲ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۶۳ درصد از گروه فرهیختگان انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سریع جرم را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می‌دانند. در مجموع هر دو گروه بیش از ۷۰ درصد انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سریع جرم را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می‌دانند.

۴-۱. انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم؛

انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم چنانچه رسانه‌ای شود فضای جامعه را بیشتر ملتهب می‌کند و حساسیت پلیس را افزایش می‌دهد و سبب می‌شود که پلیس با شدت و حدت بیشتری موضوع کشف جرم و دستگیری مجرمان را پیگیری نماید. همین امر امکان بروز خشونت را افزایش می‌دهد. مسئله انتظار رسانه‌ها در ۹ پرونده واکاوی شده مشاهده شد. نتیجه

تحقیق میدانی به عمل آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۴ نشان داده می شود:

جدول شماره ۴- تأثیر انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	5	9	31	57	80	182
	درصد	%2.7	%4.9	%17.0	%31.3	%44.0	%100.0
فرهیختگان	فراوانی	1	5	26	27	27	86
	درصد	%1.2	%5.8	%30.2	%31.4	%31.4	%100.0
جمع	فراوانی	6	14	57	84	107	268
	درصد	%2.2	%5.2	%21.3	%31.3	%39.9	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۴ می توان گفت:

بیش از ۷۵ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۶۲ درصد از گروه فرهیختگان انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

در مجموع هر دو گروه بیش از ۷۱ درصد انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

۵-۱. بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی؛

در بعضی اوقات مشاهده می شود که رفتار اهانت آمیز برخی متهمان به مأموران پلیس حین انجام وظیفه سبب تحریک مأموران و عکس العمل خشونت آمیز آنان می شود. در واکاوی به عمل آمده از ۵ پرونده این امر به وضوح مشاهده شد. تحقیقات انجام شده توسط گرنندی و دیکتر (۲۰۰۴) نشان می دهد که رفتارهای غیر معقول ارباب رجوع و قرار گرفتن در معرض پرخاشگری

ارباب رجوع سبب بروز رفتارهای خشن و بی ملاحظه پلیس می شود. نتیجه تحقیق میدانی به عمل آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۵ نشان داده می شود:

جدول شماره ۵- تأثیر بی احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	5	11	30	56	82	184
	درصد	%2.7	%6.0	%16.3	%30.4	%44.6	%100.0
فرهیختگان	فراوانی	2	5	22	36	21	86
	درصد	%2.3	%5.8	%25.6	%41.9	%24.4	%100.0
جمع	فراوانی	7	16	52	92	103	270
	درصد	%2.6	%5.9	%19.3	%34.1	%38.1	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۵ می توان گفت:

بیش از ۷۴ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۶۵ درصد از گروه فرهیختگان بی احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

در مجموع هر دو گروه بیش از ۸۲ درصد بی احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

۱-۶. ترس متهمان از اعلام شکایت علیه پلیس؛

متهمانی که قربانیان ضرب و جرح و خشونت پلیس هستند به علل مختلف از جمله ترس ممکن است از اعلام شکایت علیه پلیس خودداری نمایند و یا چنانچه شکایتی هم نموده باشند آن را پی

گیری نکنند. در واکاوی به عمل آمده از ۳ پرونده این موضوع مشاهده گردید. نتیجه تحقیق میدانی به عمل آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۶ نشان داده می شود:

جدول شماره ۶- تأثیر ترس متهمان از اعلام شکایت علیه پلیس بر خشونت پلیس در فرآیند

دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	31	34	45	36	37	183
	درصد	%16.9	%18.6	%24.6	%19.7	%20.2	%100.0
فرهیختگان	فراوانی	1	8	33	34	8	84
	درصد	%1.2	%9.5	%39.3	%40.5	%9.5	%100.0
جمع	فراوانی	32	42	78	70	45	267
	درصد	%12.0	%15.7	%29.2	%26.2	%16.9	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۶ می توان گفت:

بیش از ۳۹ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۴۹ درصد از گروه فرهیختگان ترس متهمان از اعلام شکایت علیه پلیس را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

در مجموع هر دو گروه بیش از ۴۲ درصد ترس متهمان از اعلام شکایت علیه پلیس را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

۱-۷. تهدید پلیس از سوی خانواده، دوستان و آشنایان متهمان؛

در برخی از پرونده‌ها مأموران پلیس از سوی خانواده یا دوستان و آشنایان متهمان مورد تهدید واقع می شوند. همین امر سبب می شود که پلیس نه تنها تسلیم این تهدیدات نشود بلکه شدت عمل بیشتری در خصوص این گونه متهمان از خود نشان دهد و رفتاری خشونت آمیز بروز نماید. تحقیقات انجام شده توسط آلی سون و الکس در دانشگاه کمبل (۲۰۰۴) نشان می دهد که برخورد

با ناهنجاری‌های جامعه موجب رفتار سوء افراد پلیس می‌شود. نتیجه تحقیق میدانی به عمل آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۷ نشان داده می‌شود:

جدول شماره ۷- تأثیر تهدید پلیس از سوی خانواده، دوستان و آشنایان متهمان بر خشونت

پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	24	22	53	38	47	184
	درصد	%13.0	%12.0	%28.8	%20.7	%25.5	%100.0
فرهیختگان	فراوانی	7	16	37	15	11	86
	درصد	%8.1	%18.6	%43.0	%17.4	%12.8	%100.0
جمع	فراوانی	31	38	90	53	58	270
	درصد	%11.5	%14.1	%33.3	%19.6	%21.5	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۷ می‌توان گفت:

بیش از ۴۵ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۲۹ درصد از گروه فرهیختگان تهدید پلیس از سوی خانواده، دوستان و آشنایان متهمان را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می‌دانند.

در مجموع هر دو گروه بیش از ۴۰ درصد تهدید پلیس از سوی خانواده، دوستان و آشنایان متهمان را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می‌دانند.

۸-۱. تأثیر زبان زور برای اغلب متهمان؛

بعضی از کارکنان بر اساس خرده‌فرهنگ بجا مانده از گذشته معتقدند که در برخورد با متهمان فقط زبان زور کارساز است و مؤثرترین شیوه برخورد منحصر به همین روش است. آن‌ها برای

تسریع در نتیجه گیری، ضرب و جرح و رفتار خشونت آمیز را ضروری می دانند. نتیجه تحقیق میدانی به عمل آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۸ نشان داده می شود:

جدول شماره ۸- تأثیر زبان زور برای اغلب متهمان بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	8	18	52	54	52	184
	درصد	%4.3	%9.8	%28.3	%29.3	%28.3	%100.0
فرهیختگان	فراوانی	1	6	24	38	17	86
	درصد	%1.2	%7.0	%27.9	%44.2	%19.8	%100.0
جمع	فراوانی	9	24	76	92	69	270
	درصد	%3.3	%8.9	%28.1	%34.1	%25.6	%100.0

بر پایه داده های جدول شماره ۸ می توان گفت:

بیش از ۵۷ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۶۳ درصد از گروه فرهیختگان تأثیر زبان زور برای اغلب متهمان را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

در مجموع هر دو گروه بیش از ۵۹ درصد تأثیر زبان زور برای اغلب متهمان را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

۹-۱. موضوعیت داشتن اقرار در قوانین موضوعه؛

از قدیم الایام در محاکم قضایی اقرار به عنوان ملکه دلایل شناخته می شود و این امر در قانون مجازات اسلامی نیز موضوعیت دارد. در سازمان های پلیسی نیز اخذ اقرار همچنان شیوه مقبول و شناخته شده است و همین امر منجر به احتمال بروز رفتار خشونت آمیز و ضرب و جرح متهمان در بعضی از پرونده ها می شود. نتیجه تحقیق میدانی به عمل آمده نیز به شرح ذیل در جدول شماره ۹

نشان داده می شود:

جدول شماره ۹- تأثیر موضوعیت داشتن اقرار در قوانین موضوعه بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	9	14	58	58	41	180
	درصد	%5.0	%7.8	%32.2	%32.2	%22.8	%100.0
فرهیختگان	فراوانی	0	5	27	34	18	84
	درصد	%0.0	%6.0	%32.1	%40.5	%21.4	%100.0
جمع	فراوانی	9	19	85	92	59	264
	درصد	%3.4	%7.2	%32.2	%34.8	%22.3	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۹ می توان گفت:

بیش از ۵۴ درصد از گروه کارکنان و بیش از ۶۱ درصد از گروه فرهیختگان موضوعیت داشتن اقرار در قوانین موضوعه را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

در مجموع هر دو گروه بیش از ۵۶ درصد موضوعیت داشتن اقرار در قوانین موضوعه را در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی در حد زیاد و خیلی زیاد مؤثر می دانند.

۱۰-۱. تأثیر مجموع عوامل برون سازمانی بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی؛

جدول شماره ۱۰- تأثیر عوامل برون سازمانی بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

پاسخگویان		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
کارکنان	فراوانی	1	16	52	86	22	177
	درصد	%0.6	%9.0	%29.4	%48.6	%12.4	%100.0
فرهیختگان ان	فراوانی	-	7	30	37	6	80
	درصد	-	%8.8	%37.5	%46.3	%7.5	%100.0
جمع	فراوانی	1	23	82	123	28	257
	درصد	%0.4	%8.9	%31.9	%47.9	%10.9	%100.0

بر پایه داده‌های جدول شماره ۱۰ می‌توان گفت:

در نهایت عوامل برون‌سازمانی از دیدگاه کارکنان به میزان ۶۱ درصد، از دیدگاه فرهیختگان به میزان ۵۳/۸۰ درصد و در مجموع به میزان ۵۸/۸۰ درصد در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی مؤثر دانسته شده است.

۲. تحلیل استنباطی عوامل برون‌سازمانی خشونت پلیس؛

۱-۲. آزمون تحلیل واریانس تفاوت دیدگاه‌های دو گروه کارکنان و فرهیختگان در خصوص تأثیر عوامل برون‌سازمانی بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی به شرح جداول ذیل است:

جدول شماره ۱۱- توصیف آماری تحلیل واریانس عوامل برون‌سازمانی

عوامل	گروه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
برون‌سازمانی	کارکنان	177	3.7960	.68146
	فرهیختگان	80	3.7319	.56950

جدول شماره ۱۲- آزمون تحلیل واریانس تفاوت دیدگاه‌های دو گروه در خصوص تأثیر عوامل برون‌سازمانی بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

عوامل برون‌سازمانی	آزمون F	میزان خطا	ضریب تی t	درجه آزادی
	2.303	.130	.733	255

با توجه به نتایج آزمون تحلیل واریانس دیدگاه‌های دو گروه کارکنان و فرهیختگان در خصوص تأثیر عامل برون‌سازمانی بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی، می‌توان گفت که آزمون F با بیش از ۹۹ درصد معنی‌دار است؛ بنابراین بر پایه داده‌های جداول ۱۱ و ۱۲ تفاوت معنی‌داری بین میانگین نظری یا استاندارد تحقیق که مساوی با عدد ۳ است و میانگین تجربی یا مشاهده‌شده دو گروه که بیشتر از عدد ۳ به‌دست آمده است، وجود دارد. به‌نوعی که میانگین دیدگاه‌های کارکنان که ۳/۷۹ به‌دست آمده از میانگین نظر فرهیختگان که ۳/۷۳ به‌دست آمده بیشتر است. با این حساب می‌توان گفت که گروه کارکنان تأثیر عوامل برون‌سازمانی بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی را بیش از گروه فرهیختگان می‌دانند.

۲-۲. آزمون فریدمن در خصوص رتبه‌بندی یا تعیین اولویت مؤلفه‌های عوامل برون‌سازمانی مؤثر بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی:

جدول شماره ۱۳- رتبه‌بندی یا تعیین اولویت مؤلفه‌های برون‌سازمانی مؤثر بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی از دیدگاه کارکنان

رتبه یا اولویت	جایگاه اولویتی	مؤلفه	ردیف
۴	5.55	انتظار بزه دیدگان از پلیس برای کشف سریع جرم	۱
۲	5.71	انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم	۲
۵	5.40	انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف	۳

		سرّ جرم	
۳	5.68	انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سرّ جرم	۴
۱	5.82	بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی	۵
۹	3.65	ترس متهمان از اعلام شکایت علیه پلیس	۶
۸	4.04	تهدید پلیس از سوی خانواده، دوستان و آشنایان متهمان	۷
۶	4.71	تأثیر زبان زور برای اغلب متهمان	۸
۷	4.45	موضوعیت داشتن اقرار در قوانین موضوعه	۹
ضرب آزمون معنی‌داری $\chi^2 = 177/1$		سطح معنی‌داری $P < 0.01$	

بر پایه آزمون فریدمن در خصوص رتبه‌بندی یا سنجش اولویت تأثیر مؤلفه‌های برون‌سازمانی مهم بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی می‌توان گفت که از نظر کارکنان به ترتیب بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی در رتبه اول، انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سرّ جرم در رتبه دوم و انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سرّ جرم در رتبه سوم قرار دارند.

جدول شماره ۱۴- رتبه‌بندی یا تعیین اولویت مؤلفه‌های برون‌سازمانی مؤثر بر خشونت پلیس در

فرآیند دادرسی از دیدگاه فرهیختگان

ردیف	مؤلفه	جایگاه اولویت	رتبه یا اولویت
۱	انتظار بزه دیدگان از پلیس برای کشف سرّ جرم	5.26	۴
۲	انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سرّ جرم	5.69	۱
۳	انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سرّ جرم	5.36	۳
۴	انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سرّ جرم	5.50	۲

جرم			
۵	بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی	5.23	۵
۶	ترس متهمان از اعلام شکایت علیه پلیس	4.33	۸
۷	تهدید پلیس از سوی خانواده، دوستان و آشنایان متهمان	3.40	۹
۸	تأثیر زبان زور برای اغلب متهمان	5.17	۶
۹	موضوعیت داشتن اقرار در قوانین موضوعه	5.06	۷
ضریب آزمون معنی‌داری $\chi^2 = 60/0$ سطح معنی‌داری = $P < 0.01$			

بر پایه آزمون فریدمن در خصوص رتبه‌بندی یا سنجش اولویت تأثیر مؤلفه‌های برون‌سازمانی مهم بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی می‌توان گفت که از نظر فرهیختگان به ترتیب انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم در رتبه اول، انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم در رتبه دوم و انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سریع جرم در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند.

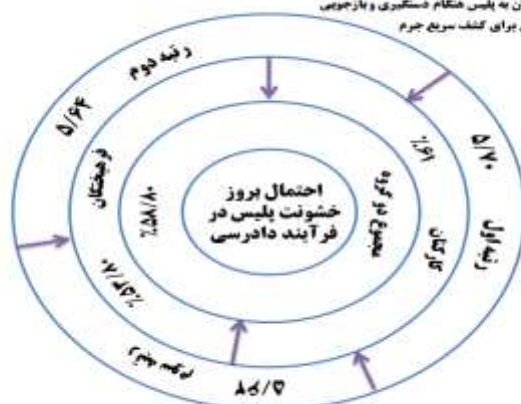
جدول شماره ۱۵- رتبه‌بندی یا تعیین اولویت مؤلفه‌های برون‌سازمانی مؤثر بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی از دیدگاه کل جمعیت نمونه

ردیف	مؤلفه	جایگاه اولیته	رتبه یا اولویت
۱	انتظار بزه دیدگان از پلیس برای کشف سریع جرم	5.46	۴
۲	انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم	5.70	۱
۳	انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سریع جرم	5.39	۵

۴	انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم	5.62	۳
۵	بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی	5.64	۲
۶	ترس متهمان از اعلام شکایت علیه پلیس	3.86	۸
۷	تهدید پلیس از سوی خانواده، دوستان و آشنایان متهمان	3.84	۹
۸	تأثیر زبان زور برای اغلب متهمان	4.85	۶
۹	موضوعیت داشتن اقرار در قوانین موضوعه	4.64	۷
ضریب آزمون معنی‌داری $\chi^2 = 216/8$ سطح معنی‌داری $P < 0.01$			

بر پایه آزمون فریدمن در خصوص رتبه‌بندی یا سنجش اولویت تأثیر مؤلفه‌های برون‌سازمانی مهم بر خشونت پلیس در فرآیند دادرسی می‌توان گفت که نظر کل جمعیت، انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم در رتبه اول، بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی در رتبه دوم و انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم در رتبه سوم قرار دارند. با توجه به موارد ذکرشده، مدل مفهومی تحقیق به شکل زیر ترسیم و ارائه می‌گردد:

رتبه‌بندی عوامل بر اساس آزمون فریدمن:
 رتبه اول: انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم
 رتبه دوم: بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی
 رتبه سوم: انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم

میزان تأثیر عوامل برون‌سازمانی بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

برآمد؛

از انواع خشونت در این مقاله به خشونت فیزیکی و کلامی اشاره شد. در قوانین موضوعه اعم از قانون اساسی و قانون مجازات اسلامی و اسناد بین‌المللی خشونت امری مذموم، غیرقانونی و خلاف حقوق شهروندی تلقی می‌شود و مرتکبان آن طبق مقررات و قوانین مستحق تعقیب و مجازات هستند. ریشه‌های خشونت پلیس را می‌توان در عوامل مختلفی از قبیل عوامل فردی، درون‌سازمانی و برون‌سازمانی جستجو کرد در این مقاله نه مؤلفه مربوط به عوامل برون‌سازمانی مؤثر بر احتمال بروز خشونت در فرآیند دادرسی مورد سنجش قرار گرفت. نتایج به‌دست آمده از تحقیق نشان می‌دهد که عوامل برون‌سازمانی در مجموع بیش از ۵۸ درصد در احتمال بروز خشونت پلیس تأثیر داشته‌اند نتایج به‌دست آمده از گویه‌هایی چون انتظار بزهدیدگان از پلیس برای کشف جرم به میزان ۶۹ درصد، انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم به میزان ۷۵ درصد، انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سریع جرم به میزان ۷۰ درصد و انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم به میزان ۷۱ درصد در احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی مؤثر دانسته شده‌اند، با نتیجه تحقیقات انجام شده توسط فوکس و همکاران که فشارهای شغلی را در ایجاد خشونت مؤثر می‌دانند مطابقت دارد.

نتیجه ۷۲ درصدی تأثیر بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی با نتیجه تحقیقات انجام شده توسط گرنندی و دیکتر که رفتارهای غیرمعقول ارباب رجوع را سبب بروز رفتارهای خشن پلیس دانسته‌اند، همخوانی دارد.

نتیجه ۴۰ درصدی تهدید پلیس از سوی خانواده دوستان و آشنایان متهم، با تحقیقات انجام شده توسط آلی سون و الکس در دانشگاه کمبل که برخورد با ناهنجاری‌های جامعه را موجب رفتار سوء پلیس دانسته‌اند مطابقت دارد.

حال که همخوانی نتیجه این تحقیق با نتایج پژوهش‌های ذکر شده مشخص گردید به راهکارهای مقابله با این عوامل در جدول شماره ۱۶ اشاره می‌شود تا مسئولان نیروی انتظامی با بکار بستن

آن‌ها موجبات کاهش بروز خشونت پلیس و پیشگیری از آن را فراهم آورند.
جدول شماره ۱۶- راهکارهای پیشنهادی پیشگیری از عوامل برون‌سازمانی مؤثر بر احتمال بروز خشونت پلیس در فرآیند دادرسی

ردیف	عامل	راهکارهای پیشنهادی
۱	انتظار بزه دیدگان از پلیس برای کشف سریع جرم	- متعادل نمودن انتظار شاکیان و بزه دیدگان - اطلاع‌رسانی به مردم در خصوص زمان‌بر بودن کشف جرم
۲	انتظار مقامات قضایی از پلیس برای کشف سریع جرم	- اطلاع‌رسانی به‌موقع وضعیت پرونده‌ها به مقامات قضایی - اولویت‌بندی پرونده‌ها برای رسیدگی - برگزاری جلسات مشترک با مقامات قضایی
۳	انتظار نهادهای اجتماعی و فرهنگی از پلیس برای کشف سریع جرم	- اطلاع‌رسانی به نهادهای فرهنگی اجتماعی در خصوص مراحل کشف جرم و زمان‌بر بودن آن - تعامل سازنده با نهادهای اجتماعی فرهنگی و اطلاع‌رسانی سریع و شفاف به آن‌ها
۴	انتظار رسانه‌های جمعی از پلیس برای کشف سریع جرم	- تعامل مستمر با رسانه‌ها و برگزاری جلسات مشترک توجیهی - هماهنگی با رسانه‌ها در خصوص درج اخبار مربوط به پلیس - رصد عملکرد رسانه‌ها و شکایت از رسانه‌های مختلف
۵	بی‌احترامی و اهانت برخی متهمان به پلیس هنگام دستگیری و بازجویی	- بالا بردن آستانه تحمل کارکنان - تعیین فرد ناظر بر بازجویی - به‌کارگیری و استفاده از کارکنان مجرب در امر دستگیری و بازجویی
۶	ترس متهمان از اعلام شکایت علیه پلیس	- تدوین منشور حقوق شهروندی و نصب آن در واحدهای انتظامی - اتاق‌های بازجویی و بازداشتگاه‌ها - اطلاع‌رسانی به مردم در خصوص آشنایی با حقوق شهروندی و اختیارات پلیس - تقویت سیستم ارتباط مردم با پلیس جهت اعلام شکایت

<p>- حمایت از پلیس توسط مقامات قضایی و انتظامی هنگام مواجهه با تهدید</p> <p>- برخورد مناسب مقامات قضایی با تهدیدکنندگان پلیس</p> <p>- خویشتن داری پلیس هنگام تهدید و عدم خروج از چارچوب ضوابط</p>	<p>تهدید پلیس از سوی خانواده، دوستان و آشنایان متهمان</p>	۷
<p>- آموزش مستمر کارکنان در خصوص خلاف شرع و قانون بودن ضرب و جرح</p> <p>- آموزش شیوه‌های علمی کشف جرایم به کارکنان</p> <p>- برخورد با کارکنان متخلف</p>	تأثیر زبان زور برای اغلب متهمان	۸
<p>- اصلاح بند موضوعیت داشتن اقرار در قانون مجازات اسلامی</p> <p>- طریقت داشتن اقرار در محاکم</p>	موضوعیت داشتن اقرار در قوانین موضوعه	۹

منابع:

- ابن منظور. جمال‌الدین؛ محمدبن مکرم. بی تا. لسان‌العرب. جلد ۱۰. بیروت: دارصادر.
- انصاف پور، غلام‌رضا. (۱۳۷۴). فرهنگ کامل فارسی. تهران: انتشارات زوآر.
- الی سون و الکس. (۲۰۰۴). سوءرفتارها و فساد پلیس. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه کمپل آمریکا.
- انصاف پور، غلام‌رضا (۱۳۷۴). فرهنگ کامل فارسی. تهران: انتشارات زوآر.
- پاد، ابراهیم (۱۳۸۱). حقوق کیفری اختصاصی. تهران: رهام.
- دهخدا، علی اکبر (۱۳۷۷). لغت‌نامه. تهران.
- سیف، علی اکبر (۱۳۷۸). تغییر رفتار و رفتار درمانی. نظریه‌ها و روش‌ها. تهران: دوران.
- صدری افشار، غلامحسین و همکاران (۱۳۷۳). فرهنگ فارسی امروز. چاپ اول. تهران: مؤسسه نشر کلمه.
- کاتبی، حسینقلی (۱۳۶۳). فرهنگ حقوق (فرانسه-فارسی). تهران: انتشارات گنج دانش.
- کرم، عبدالواحد (۱۹۸۷م). معجم المصطلحات القانونیه. التبهه الاولى. بیروت: مکتب النهضه العربیه.
- گودرزی، فرامرز (۱۳۷۷). پزشکی قانونی. جلد ۱. تهران: دانشگاه امیرکبیر.
- محمد نسل، غلام‌رضا (۱۳۹۳). کلیات پیشگیری از جرم. تهران: نشر میزان.
- مطهری زاده، ابوالفضل (۱۳۸۷). بررسی روش‌های پیشگیری از ضرب و شتم متهمان در آگاهی فرماندهی انتظامی تهران بزرگ. دانشگاه علوم انتظامی امین. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد. رشته مدیریت انتظامی.

- Hogh, Annie; Henriksson, Marie; Burr (2005). Hermann, A –year Follow- Up Study Of Aggression At Work And Psychological Health, International Journal Of Behavioral Medicine, Volum12, Issue 4.
- Grandy, Alicia; Dicter, David (2004), The Customer Is Not Always Right: Customer Aggression And Emotion Regulation Of Service Employees, Journal Of Organizational Behavior, Volum25, Issue 3.